

מסורת הש"ס

א) ערכין כג: טו
ב) ב"ק מג: כג
ג) ק"ב קכ"ה: טו
ד) ק"ב קכ"ה: טו
ה) ב"ק מ: טו
ו) ב"ק מ: טו
ז) ק"ד ק"א: טו

תורה אור השלם

1. והתודו את חטאתם
אשר עשו והשיב את
אשמו בראשו והחישו
יָסֵף עָלָיו וְחָן לְאִשֶּׁר
אָשָׁם לוֹ: במדבר ה' ז

מוסף רש"י

מורסוף עוד דייג. בעל
חוב יוסף עוד להלוות
דיג ליה (שד"ח כג).
וזקפן עליו במלוה.
שלא נתן לו שפעון דמי
השדה אלא כח לו שטר
חוב עליה (כתובות כב).
ופייסיה בזווי. נמעות
דמי השדה שהיה חייב
לתמי פייס את הנטשה
בשביל ראובן שבאחריות
מכה לו (שם). משלטי
שבק אבון גבך. והיה
בעל חוב של אבני מוסק
ממנו שאין לנו קרקע.
והמעות לא היה לך
לתן. דמטלטלי דיתמי לא
משמעדי לבעל חוב ומה
גם אהי און לך לחזור
עליו על האחריות, לפי
שאין לנו קרקע מאבני
(שם). מגבי להו ארעא.
שבטעוהו יתומים יפיע
לון קרקע בזמי המעות
והדר גבי מייסו בשביל
אחריות אביהם ולא מנו
לממיר לא ירשע קרקע
זה מאבני אלא לקטוהו
נמעות, דלמר להו עיי
שעוד חוב אביס בה
לם שהי אה לם מירושם
קרקע שלק אביס בזוי
(שם). בעל חוב. של
אביס, חזרו וגובה
אותה מהם. כאלו פלה
לם ממש מירושם (שם).
ח"ל ונתן לאשר אשם
לו. ולא כח לאשר
הלוה, אלא לאשר האשם
שלו, ואשם הוא קרן.
דאמרינן בחגול (ב"ק
ק). למי שהקין של
(כתובות טו). לאשר הקין
שלו, ולא כח לאשר נטשה
בו (שם כג). כשהרהינו
אצלו. שמסכו פידו
משכון (כתובות טו). שנתנו
משכון ביד נכרי, ולא
מחוסר גובינה ולא שעוד
אלא קיימא ממש (ב"ק כג).

מוסף תוספות

א. שהיה לא הגיע זמן של
פריעה, כדמובא בכתובות
[פ] דבעינן הוכחה
שפיכסם לשם תפיסה
מחיים וכו'. ונא"ל לא זקפן
עליו במלוה הוה שפעון
מצי למימר שהיה תופס
ממון מחיים וכו', דמורדים
ליפרע מיד בלא איתור.
תוס' ר"פ.

כל שעה פרק שני פסחים

לא

עין משפט
גד מצוה

פא א מ"י פ"ו מהלכות
ערכין הלכה טו:
פב ב מ"י פ"א מהל'
מלוה הלכה י סמג
עשין לד:
פג ג מ"י שם הלכה ט
וסמג שם טו"ע
ד"מ ס"י ק"ו טע"ף א:
פד ד מ"י פ"ב שם הלכה
ו סמג עשין טג
טו"ע ח"מ ס"י פו טע"ף
א:

באחריות. שלא באחריות פשיטא דיתן לירשיו אפילו לא זקפן עליו במלוה אכל באחריות קמ"ל דה"ל יעבס לעצמו דה"ל כמפוס מחיים קמ"ל דלא חשיב ליה כמפוס מחיים כיון דזקפן עליו במלוה: **ופייסיה** בזווי. רבותא נקט אף על פי שנתן מעות לא מצי למימר המעות שנתתיבתי לאביס נתמי לו:

משתעבדנא לב"ח דאבובון מדרבי נתן.

וא"ת גבי מטלטלים נמי יונמא הכי וגראה לר"י דדוקא גבי קרקע שייך למימר הכי דנת שיעבוד היא דכשהקרקע זו משועבדת לראובן חשבינן ליה כאלו היא צדור דהא אס מכרה או משכנה חוזר ראובן וגובה אותה ולכן משועבדת נמי לבע"ח אכל מטלטלים אין להחשיבם כאלו הם צדור ראובן כיון שאילו מכרם או משכנם אין גובה מהן ומכאן יש להוכיח דהלכה כרבי נתן דהא רבא קאי כוומיה בשמעין:

ואתי מלוה ופריק (ד) דנתן "מוסיף עוד דיגר ופודה את הנכסים האלו כי פליגי דובין מלוה וקדיש מלוה אבוי אמר למפרע הוא גובה כיון דמטא זמניה ולא פרעיה איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא ברשותיה הוה קאי ושפיר אקדיש ושפיר זבין ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה כיון דאילו הוה ליה זווי הוה מוסליק להו בזווי אישתכח דהשתא קא קני ומי אמר רבא הכי ויהאמר רמי בר חמא בראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלוה ומת ראובן ואתא בעל חוב דראובן וטריף ליה משמעון ואתא שמעון ופייסיה בזווי דינא הוא דאתו בני ראובן ואמרי ליה לשמעון אנן מטלטלי שבק אבון גבך ומטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי ואמר רבא אי פיקח שמעון מגבי להו ארעא והדר גבי לה מינייהו דאמר רב נחמן יתומים שגבו קרקע בחובת אביהם בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבו מחיים דאבוהון דמי אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי חוזר וגובה אותה מהן הא הוי כמאן דובין יתמי נכסי דמי ואילו קני יתמי נכסי מי קא משתעבדי לבעל חוב שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא ליה לאבובון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבובון מדר' נתן דתניא רבי נתן אומר דמנין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו שמוציאין מזה וגותנין ליה ת"ל ונתן לאשר אשם לו תנן נכרי שהלוה את ישראל על חמצו אחר הפסח מותר בהנאה אי אמרת בשלמא למפרע הוא גובה אמטו להכי מותר בהנאה אלא אי אמרת מכאן ולהבא הוא גובה אמאי מותר בהנאה דישאל הוה קאי הכא במאי עסקינן כשהרהינו אצלו לימא כתנאי ישראל שהלוה לנכרי על חמצו לאחר הפסח אינו עובר משום רבי מאיר אמרו עובר מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר למפרע הוא גובה ומר סבר מכאן ולהבא הוא גובה ותסברא אימא סיפא אבל נכרי שהלוה לישראל על חמצו לאחר הפסח דברי הכל עובר והא איפכא מיבעי ליה למאן דאמר התם אינו עובר הכא עובר דאמר התם עובר אינו עובר

מעות ולא היה לך ליתן לבעל חוב ולא לעבדן בשביל אחריות מכירתך דמטלטלי דיתמי לא שיעבדו חכמים לבעל חוב דקרקע של יתומים הוא דאמרינן בעל חוב גובה אותה בחובת אביהן משום דמחיים חל שיעבודא עליהן אכל על מעות שלא היו בעין לא חייב שיעבודו מחיים עליהן וכשהן בעין אין כאן ליה ולבעלי המעות דהיינו יתומים לא הלוה זה כלום: ואמר רבא גרסינן: אי פיקח. זה שמעון יטעון ויאמר להם אין לי מעות לפרוע לכם אלא קרקע יש לי ונתנה להם בחובותם (ט) וחזר וגובה אותה מהם בשביל אחריות מכירה שקבל אביהן עליו דהשתא כי אגבי להו הא ארעא איגלאי מילתא דלאו המחובל לו כלום דשביק גביה אלא קרקע: בעל חוב. אחר של אביהן חזר וגובה אותה מהן אלמא אמרינן הנוטל קרקע בחובו מאותה שעה שנתן לו המעות נקנית לו: א"כ. אמרינן איגלאי מילתא למפרע שהיתה קנויה לאביהן קרקע זה שגבו בחוב אביהן משום הכי בע"ח אחר של אביהן חוזר וגובה אותה מהן דכמאן דגבי לה מחיים דלצדון דמי: אלא אי אמר. כל הגובה קרקע בחובו אינה קנויה לו אלא מגבייה ואיך אמאי בעל חוב אחר חוזר וגובה אותה מהן לא יחא דבר זה אלא כמי שקנו יתומים קרקע בנמעות שלהן מי הוה משתעבדל לבעל חוב: שאני התם דאמר להו כי היכי דמשתעבדנא לראובון משתעבדנא נמי לבעל חוב דאבובון מדרבי נתן. לעולם מכאן ולהבא הוא גובה ומאי דלמר רב נחמן בעלמא בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן משום דלמר לכן בעל חוב ליתומים מכה מי באתם וגביסם קרקע זו מכה שיעבוד של אביכן וכי היכי דמשתעבדל לראובון קרקע זו של ליה שיהו מאביס משתעבדנא נמי לדידי שהייתי מלוה של אביכן והמחובל של מרדכי נתן הלכך קדם שיעבודי עליה אכל ליה שהיתה ברשותו. ושמעון נמי אמר להו לזני ראובן כי היכי דהו נכסי משועבדין לאביס בשביל חובו היו משועבדין גם לעצמי מכה אביכן שהיה ליה אכלי מחמת אחריות המכירה מדר' נתן דמה לי אני מה לי אחר הלכך אע"פ שלא היתה קנויה לאביס מחיים חל שיעבודי עליה אכל עצמי: לאשר אשם לו. לאשר הלוה לו לא נאמר אלא לאשר אשם לו לאשר הקרן שלו. צבצב קמא (ט) אמרינן אשם זה קרן: סגן נכרי שהלוה כו'. קס"ד. השתא בשלם מסרו לו אלא שיעבדו לו כשאר לווים שאם לא אהן לך עד יום פלוני בל לזימי וגובה מחמתן זה: כשהרהינו אכלו. צבצבו של נכרי נתנו. קס"ד. השתא דטעמא משום דהוה ליה תורת משכון ובעל חוב קונה משכון: ישראל שהלוה את הנכרי על חמצו. קודם הפסח לאחר הפסח אינו עובר אס נהנה ממנו: מאי לאו. בשלם הרהינו ובהא קמיפלגי דת"ק סבר מכאן ולהבא הוא גובה כו': אימא סיפא דברי הכל עובר. ואי טעמא משום להבא ולמפרע הוא איפכא הוה לן לאפוכי פלוגתייהו בהא ולא לאשאי דעמתייהו דלמאן דלמר לעיל דירשא עובר אלמא למפרע הוא גובה הכא הוה ליה למימר אינו עובר משום דבשעת הלוואה קם ליה ברשות נכרי ולמאן דלמר דהמס כו':

אלא